

Stockholm 2016-06-21

Dnr 1727-2015/16

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet SOU 2016:10 EU på hemmaplan – dnr Ku2016/00181/D

Sammanfattning

Riksdagsförvaltningen vill uppmärksamma Regeringskansliet på att riksdagens utskott har möjlighet att begära information i andra former om femveckorsfristen för faktapromemorior skulle förlängas. En EU-portal på regeringens webbplats kan enligt Riksdagsförvaltningen fylla ett behov i den svenska EU-informationen. I Riksdagsförvaltningen pågår, i linje med vad som framförs i betänkandet, arbeten med att dels förbättra kunskapsstödet till riksdagsledamöterna i deras arbete med EU-frågor, dels utveckla EU-informationen till allmänheten. I sammanhanget hänvisas även till de synpunkter på betänkandet som Riksdagsförvaltningen tidigare har lämnat till Kulturdepartementet.

Betänkandet

Riksdagsförvaltningen är en myndighet under riksdagen med uppgift att ge stöd till arbetet i kammaren, utskotten och EU-nämnden samt bistå riksdagens ledamöter och organ med sakuppgifter för riksdagsarbetet. Riksdagsförvaltningen tillhandahåller information till allmänheten om riksdagens arbete inklusive information om EU och Sveriges EU-medlemskap.

Det är utifrån dessa uppgifter som Riksdagsförvaltningen yttrar sig över betänkandet. De frågor i betänkandet som rör utvecklingen av riksdagsarbetet faller under riksdagens och dess olika organs ansvar. Frågorna kan komma att beaktas i den utredning av riksdagens arbete med EU-frågor som riksdagsstyrelsen har beslutat om (se nedan Nya omständigheter).

Avsnitt 3.4.3

Bättre kunskap om EU. Kunskap hos kunskapsförmedlarna. EU-kunskap hos förtroendevalda och tjänstemän (s. 72)

Riksdagsförvaltningen har inlett ett arbete med att ta fram en digital EU-handledning för ledamöter. Handledningen ska tillhandahålla ett samordnat kunskapsstöd och underlätta för den enskilda ledamoten att på egen hand hitta relevant information om riksdagens arbete med EU-frågor.

Riksdagsförvaltningen

Avsnitt 4.5.1

Bättre insyn, delaktighet och inflytande. Ett öppnare arbetssätt. Regeringen (s. 134f)

Riksdagsförvaltningen noterar utredarens förslag att regeringens faktapromemorior till riksdagen ska innehålla fylligare information om intresserade aktörers synpunkter och att man behöver se över tidsaspekten kring faktapromemoriorna för att ge det arbetet tillräcklig tid.

Riksdagsförvaltningen vill påminna om att faktapromemoriorna syftar till att i ett tidigt skede ge riksdagen information om dokument från EU:s institutioner som är betydelsefulla för Sverige och om regeringens syn på dessa. Efter att bestämmelserna om riksdagens subsidiaritetskontroll av nya utkast till lagstiftningsakter trädde i kraft i december 2009 har faktapromemoriorna också fått en viktig funktion när det gäller att informera riksdagen om regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning i utkast till lagstiftningsakter.

Riksdagen ska genomföra sin subsidiaritetskontroll inom åtta veckor från det att ett lagstiftningsutkast finns tillgängligt i alla språkversioner. Inom denna period har det beredande utskottet enligt riksdagsordningen 10 kap. 10 § möjlighet att begära information om regeringens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Regeringen ska lämna informationen inom två veckor från det att den begärdes.

Dagens femveckorsfrist för lämnade av faktapromemorior överensstämmer med fristen för att ta fram en svensk ståndpunkt i Regeringskansliet. Fristen ger uttryck för en avvägning mellan riksdagens behov av å ena sidan tidig och å andra sidan fullödlig information. Om fristen skulle utsträckas för att bättre tillgodose behovet av fullödighet har riksdagens utskott enligt riksdagsordningen 10 kap. 8 § möjlighet att begära information i annan form i ett tidigare skede.

Avsnitt 4.5.2

Bättre insyn, delaktighet och inflytande. Ett öppnare arbetssätt. Riksdagen (s. 136ff)

Riksdagsordningen ger särskilda möjligheter till offentlighet i utskottens och EU-nämndens hantering av EU-frågor. Utskotten får besluta att ett sammanträde ska vara offentligt i den del det avser inhämtande av upplysningar (vanligen benämnt offentlig utfrågning) eller överläggning med regeringen i EU-frågor. EU-nämnden får besluta att ett sammanträde, eller delar av ett sammanträde, ska vara offentligt. Detta görs till exempel normalt i fråga om statsministerns samråd med EU-nämnden inför Europeiska rådets möten.

Det är upp till utskotten och EU-nämnden att besluta om offentliga sammanträden.

Som utredaren konstaterar på s. 111 och s. 164 offentliggörs protokollen från utskottens överläggningar i EU-frågor och all dokumentation från EU-nämndens verksamhet på riksdagens webbplats, där den intresserade allmänheten i efterhand kan få en inblick i de diskussioner som har förts även i de fall sammanträdena ägt rum inom stängda dörrar. Utskottens och EU-nämndens

offentliga sammanträden sänds normalt via webb-tv på riksdagen.se. Detta gäller även sammanträden i kammaren då EU-frågor avhandlas, till exempel då statsministern åiterrapporterar från Europeiska rådets möten.

Avsnitt 5.5.1

Bättre information om EU. Regering och riksdag. Regeringskansliet (s. 162f)

Riksdagsförvaltningen kan instämma i att en EU-portal på regeringen.se enligt utredarens förslag skulle kunna fylla ett behov i den svenska EU-informationen och ge den som vill följa och påverka EU-processer ett värdefullt verktyg. Riksdagsförvaltningen anser vidare att information om överträdelseförfaranden och mål i EU-domstolen som rör Sverige borde göras tillgänglig via en sådan portal.

Avsnitt 5.5.2

Bättre information om EU. Regering och riksdag. Riksdagen (s. 165ff)

Riksdagsförvaltningen delar utredarens bedömning att behovet av EU-information är fortsatt stort och att basinformation med ett svenskt perspektiv behövs. Som komplement till de synpunkter som tidigare meddelats Kulturdepartementet (dnr 1495/2015/16) vill Riksdagsförvaltningen framföra att det pågår ett arbete med att ytterligare vidareutveckla, förbättra och målgruppsanpassa Riksdagsförvaltningens EU-information. Bakgrunden till att arbetet sattes igång var främst att det vid en utvärdering av EU-informationen visade sig att kännedomen om EU-upplysningen var mycket liten, både bland myndigheter och allmänheten. Avsikten med det pågående arbetet är därför att bättre tillgodose behovet av basinformation om EU:s kärnfrågor, om Sveriges medlemskap i EU och om hur man på ett allmänt plan kan gå till väga för att påverka EU-relaterade beslut. Riksdagsförvaltningen ska alltså även framöver spela en central roll för att öka kunskapen om EU samt stödja vidareförmedlare i linje med vad utredaren förordar. Regionala och kommunala myndigheter bör dock ha bättre förutsättningar än Riksdagsförvaltningen att informera medborgarna om möjligheterna att påverka EU-relaterade beslut på regional och kommunal nivå.

Nya omständigheter

Riksdagsförvaltningen vill avslutningsvis uppmärksamma två sakförhållanden som aktualiserats efter att utredaren avslutat sitt uppdrag.

Utredning av riksdagens arbete med EU-frågor

Riksdagsstyrelsen beslutade den 8 juni 2016 att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att utreda riksdagens arbete med EU-frågor, inklusive hur riksdagen bör och kan förhålla sig till en utveckling inom EU med en förstärkt roll för de nationella parlamenten. Utredningen ska omfatta arbetet i såväl teori som praktik i syfte att bl.a. utröna huruvida funktionsfördelningen mellan riksdagen och regeringen har förändrats. Utredningsuppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2017.

Ny version av riksdagen.se

Den 25 april 2016 lanserades en ny version av riksdagens webbplats riksdagen.se. Den nya versionen ska göra det enklare för besökarna att följa och bevaka riksdagsarbetet samt att söka och hitta information. Utvecklingsarbetet har bedrivits i en öppen process där allmänheten fortlöpande har kunnat följa arbetet och se webbplatsen växa fram. Användar- och tillgänglighetstester har genomförts under arbetets gång.

Kathrin Flossing
Riksdagsdirektör

Jakob Nyström
EU-handläggare
Föredragande